

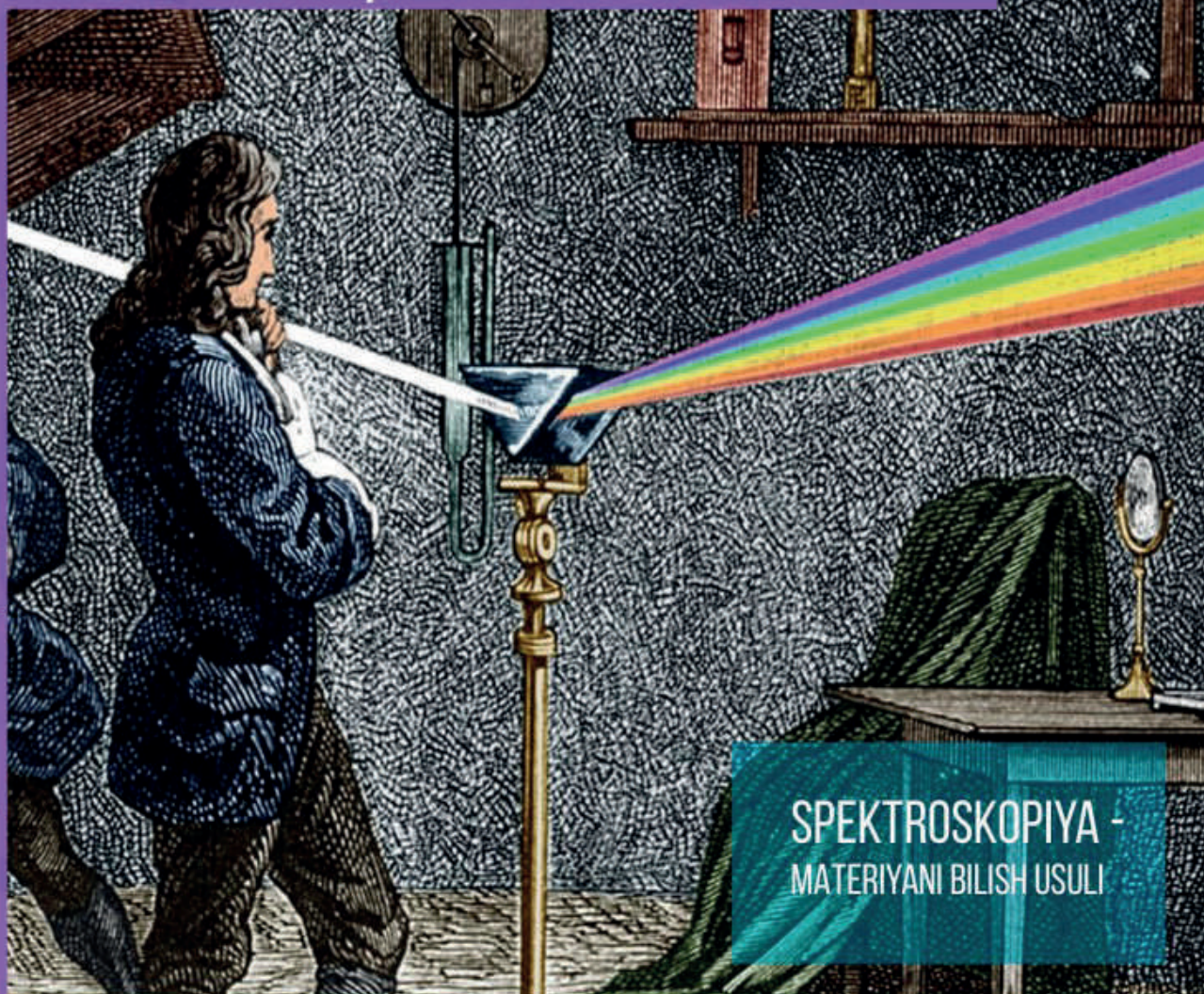
ANJUMAN | КОНФЕРЕНЦИЯ | CONFERENCES | RESPUBLIKA KO'P TARMOQLI ILMIIY KONFERENSIYA

YANGI O'ZBEKISTON: INNOVATSIYA, FAN VA TA'LIM

CONFERENCES.UZ

2023

DAVRIYLIGI:
2018-2023

SPEKTROSKOPIYA -
MATERIYANI BILISH USULI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VA XORUJY OLIV TA'LIM MUASSASALARI PROFESSOR-O'QITUVCHILARI, YOSH OLIMLAR, DOKTORANTLAR VA IQTIDORLI TALABALAR

TOSHKENT SHAHAR, AMIR
TEMUR KO'CHASI, PR.1, 2-UY.

+998 97 420 88 81
+998 94 404 00 00

WWW.TAQIQOT.UZ
WWW.CONFERENCES.UZ

YANVAR
№48

**ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН:
ИННОВАЦИЯ, ФАН
ВА ТАЪЛИМ
14-ҚИСМ**

**НОВЫЙ УЗБЕКИСТАН:
ИННОВАЦИИ, НАУКА
И ОБРАЗОВАНИЕ
ЧАСТЬ-14**

**NEW UZBEKISTAN:
INNOVATION, SCIENCE
AND EDUCATION
PART-14**

ТОШКЕНТ-2023

УУК 001 (062)
КБК 72я43

“Янги Ўзбекистон: Инновация, фан ва таълим” [Тошкент; 2023]

“Янги Ўзбекистон: Инновация, фан ва таълим” мавзусидаги республика 48-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 31 январь 2023 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2023. - 9 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн даврий анжуманлар «Харакатлар стратегияси-дан – Тараққиёт стратегияси сари» тамойилига асосан ишлаб чиқилган етти устувор йўналишдан иборат 2022 – 2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси мувофиқ:– илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишланган.

Ушбу Республика илмий анжуманлари таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илғор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари тахтил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1. Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б., ю.ф.н. Юсувалиева Рахима (Жахон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2. Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна (Фарғона давлат университети)

3. Тарих саҳифаларидаги изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4. Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

5. Давлат бошқаруви

Доцент Шакирова Шоҳида Юсуповна «Тараққиёт стратегияси» маркази муҳаррири

6. Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжоновна (Андижон давлат университети)

7. Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Ҳамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

8.Адабиёт

PhD Абдумажидова Дилдора Рахматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни

Phd Вохидова Мехри Хасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети Хорижий тиллар факультети ўқув ишлари бўйича декан ўринбосари

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброхимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобохонов Олтибой Рахмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Муסיқа ва ҳаёт

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқайом Раҳимбердиевич (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган муҳандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Рахмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Проф. Хамидов Муҳаммадхон Ҳамидович «ТИИМСХ»

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қаҳҳоров Ўктам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти)

25.География

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг ҳаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шаҳрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

ТАСВИРИЙ САНЪАТ ВА ДИЗАЙН

1. Хаитов Зуфар Асроралиевич, Эргашева Шоҳиста Анвар қизи ТАСВИРИЙ САНЪАТ ДАРСЛАРИДА ЎҚУВЧИЛАРГА ИНДИВИДУАЛ ЁНДАШУВ АМАЛИЁТИДАГИ АҲВОЛНИНГ ТАВСИФИ.	7
---	----------

ТАСВИРИЙ САНЪАТ ВА ДИЗАЙН

ТАСВИРИЙ САНЪАТ ДАРСЛАРИДА ЎҚУВЧИЛАРГА ИНДИВИДУАЛ ЁНДАШУВ АМАЛИЁТИДАГИ АҲВОЛНИНГ ТАВСИФИ.

Хаитов Зуфар Асроралиевич

Термиз Давлат Педагогика Институтини ўқитувчиси
xaitovzufar94@mail.ru
+998995788352

Эргашева Шоҳиста Анвар қизи

Термиз Давлат Педагогика Институтини талабаси
shohistaergasheva@mail.ru
+998970950035

Аннотация: мазкур мақолада тасвирий санъат дарсларида ўқувчиларга индивидуал ёндашув амалиётидаги аҳволнинг тавсифи ва ўқитувчилар маҳорати ва тасвирий санъат дарсларида ўқувчиларга индивидуал ёндашиш бўйича шарт-шароитлар, дарс технологиялари, ўқитиш дидактикаси, методларини кузатиш, амалиётдаги ҳолатини ўрганиш, тегишли илмий хулосалар чиқаришни амалга ошириш, билиш фаолиятларига, шу жумладан диққат, хотира, тафаккур, ҳаёл жараёнларига кўп жиҳатдан боғлиқлиги тўғрисида сўз боради.

Калит сўз: индивидуал, график билим, педагогик технология, куч, мувозанат, инерт, флегматик, куч, мувозанат, ҳаракат, сангвиник.

Бизнинг бош мақсадимиз бўлган маданий ва маърифий йўналишлардаги ислохатларни амалга оширишда демократик, фуқаролик жамиятимизнинг таркибий усулларини ислоҳ этувчи эркин шахс тарбияси, унинг мустақил тафаккурини узлуксиз таълимнинг дастлабки босқичларидан шакллантириб бориш фуқаролик жамиятининг асосий талабларидан биридир. Бунга эришишнинг мазмуни эса фақатгина ҳалол меҳнат туфайли, урф-одатларимиз ҳамда қадриятларимизни англаган ҳолда амалга оширилади.

Айнан, умумий ўрта таълим мактаблари тасвирий санъат дарслари доирасида бола дунёқараши, тафаккури ва бадиий эстетик диди шаклланади, ижтимоий тузумга онгли муносабати таркиб топишда кўмак бўлади. Шунингдек, ўқувчиларни график билим ва малакалар билан қуроллантиради. Янгиликка интилишга, яратувчанликка, ижодкорликка ўргатади. Демак, тасвирий санъат дарслари мазмунини чуқур ўзлаштириш учун мустақил тафаккурни шакллантирувчи омил деб қарашимиз лозим. Шу боисдан айтиш мумкинки, бу фан қайси мактабда яхши ўқитилмас экан, бу мактабда етук шахс камол топмайди.

Айни вақтда, айрим дарсларда ўзларига нисбатан яхши кўрмайдиган ўқитувчиларнинг машғулоти жараёнида, ўқувчилардаги зерикаш, эътиборсизлик, лоқайдлик каби ҳолатлар ҳам кузатилди. Бундай ўқувчиларда ўқитувчини, машғулотини тинглашга хоҳиш-истаги йўқлиги сезилиб турди. Ўқувчилар устозни аввало унинг касбий маҳорати, билимдонлиги, эзгу фазилатлари туфайли севиши мумкинлиги равшанлашди.

Тасвирий санъат ўқитувчиси, ўқувчиларнинг характери, темпераменти, ҳулқ-атвори, яъни типлари ҳақида маълум тушунчага эга бўлиши керак.

Характер (грекча *charakter* – босиш, зарб қилиш) – инсоннинг фаолияти ва муносабати туфайли шаклланидиган ва намоён бўладиган барқарор индивидуал хусусиятлари йиғиндиси бўлиб, унга хос бўлган ҳулқ-атвор ва ҳаётий ҳолатларга жавоб бериш усулларини белгилайди. Характерда инсон учун хос бўлган, стандарт вазиятларда қўлланиладиган, ҳаётий вазифаларни қўйиш ва ечиш усуллари ўз ифодасини топади. Куч, мувозанат, ҳаракат. Сангвиник. Жуда жонли, тиниб-тинчимас ўспирин. Синфда бир дақиқа ҳам жим ўтирмайди, ҳамиша афт-ангорини ўзгартиради, қўлида уни - буни айлантиради, қўлини узатади, қўшниси билан гаплашади. Сакраб-сакраб тез юради, нутқнинг суръати ҳам жуда тез. Жуда таъсирчан ва тез қизиқади. Чизиб келган расмлари тўғрисида қизиқиш ва илҳом

билан гапиради. Шу билан бирга унинг қизиқишлари жуда ҳам турғун ва барқарор эмас: янги ишга қизиқиб киришса-да, унга нисбатан ихлоси дарров сўнади. Юзлари жонли, ҳаракатчан, ифодалидир. Унинг юзларидан кайфияти қандайлигини, предметга ёки кишига нисбатан муносабатини осонгина сезиб олса бўлади. Ўзи учун қизиқарли дарсларда зўр иш қобилиятга эга эканлигини кўрсатади. “Қизиқарли бўлмаган” дарсларда эса у ўқитувчини деярли эшитмайди, қўшнилари билан гаплашади, эснаб ўтиради. Унинг ҳиссиётлари ва кайфиятлари жуда ҳам ўзгарувчандир. “Икки” баҳо олса йиғлаб юборишга ҳам тайёр, лекин ўзини зўр-базўр тўхтатиб туради. Аммо ярим соат ҳам ўтмайдики, у ёмон баҳо олганини мутлақо унутиб, коридорда қизгин ва хушчақчақ ҳолда елиб-югуради. Тиниб-тинчимаслиги ва жонсарақлигига қарамай, уни осонгина тартибга чақириш мумкин: тажрибали ўқитувчиларнинг дарсларида яхши ўтиради ва янги талабга тезда кўникади. Мактабда янги ўқитувчиларга тез кўникади, болалар билан тез тил топишади, кўплари билан дўстлашади, синф фаолларига қўшилади.

Умуман, тасвирий санъатдан таълим жараёнида педагогик ва психологик ташхиснинг кенг кўламда жорий этилиши тасвирий санъат таълими самарадорлигини оширишда катта аҳамиятга эга бўлиб, ўқувчининг ўзлаштириш даражасини кузатиш, ўзлаштириш динамикасини назорат қилишда жуда фойдали эканлиги сир эмас.

Демак, пировард натижада ўқувчининг психологик (ички) хусусиятларидан кўра унинг тасвирий санъат предметини қай даражада ўзлаштиришини кузатиш ёки атрофдагиларидан сўраб билиш орқали ўқув фаолиятига бўлган муносабатлари ва ўқув имкониятлари ҳақида умумлаштирилган тарзда, етарлича ишончли даражада эга бўлиши мумкин.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Халилов Р. Рисунок. Тошкент «Навруз» 2013.
2. Кузин В.С. Психология. Учебник. -М.: Агар, 1997. - С. 304., ил.
3. Кузин В.С. Вопросы изобразительного творчества. -М.: Просвещение, 1971. -С. 144.
4. Лабунская Г.В. Изобразительное творчество детей. - М.: Просвещение, 1965. - С. 207.
5. Asroraliyevich X. Z. The role and practical importance of» painting» in the development of fine arts //international journal of social science & interdisciplinary research issn: 2277-3630 Impact factor: 7.429. – 2022. – Т. 11. – №. 05. – С. 166-168.
6. Asroraliyevich K. Z. Psychological Portrait Pencil Characteristics of Perception Formation in the Description of the Image //American Journal of Social and Humanitarian Research. – 2022. – Т. 3. – №. 10. – С. 312-316.

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН: ИННОВАЦИЯ, ФАН ВА ТАЪЛИМ 14-ҚИСМ

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусахҳиҳ: Файзиев Фаррух Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 31.01.2023

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000